

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE Sivu 1(2) Versio: 25.1.2012 Laatija(t): Marja Nikiforow 25.1.2012 Tarkastaja(t): Paula Pohja-Nylander 25.1.2012 Hyväksyjä: Tiina Mäki 9.2.2012 Katselmoitu: -
PREANALYTIikka Virtsanäytteenotto Tyynyvirtsan ottaminen	

Tyynyvirtsanäytteen ottaminen

Viittaukset	
HUSLAB	Näyteputket virtsatutkimuksiin http://huslab.fi/intra/preanalytiikan_kasikirja/naytteiden_vastaanottaminen_ ja_kasittely/virtsaputkikartta_huslab.pdf

Tyynyvirtsanäytettä käytetään otettaessa virtsanäyte pieniltä lapsilta, joilta ei saada keskisuihkuvirtsanäytettä ja joiden iho ei kestä virtsapussin kiinnittämistä. Näyte otetaan yleensä aamulla, mutta akuuteissa tilanteissa mihin vuorokauden aikaan hyvänsä. Tyynyvirtsanäyte ei sovellu U –Solut - tutkimukseen, mutta sitä voidaan käyttää virtsatieinfektion pois sulkuaan.

Tutkimuspyyntö

1881 U –KemSeul U –Kemiallinen seulonta
1155 U –BaktVi U –Bakteeri, viljely

Tutkimuspyynnön esitiedot

Tutkimuspyynnön esitiedot (näytteenottotapa, todellinen näytteenottoaika, näytteen rakossa oloaika sekä U –BaktVi tutkimuksen yhteydessä mikrobilääkitys ja suunniteltu mikrobilääkitys) tallennetaan atk-järjestelmään joko osastolla tai laboratoriossa näytteitä vastaanotettaessa. Jos rakossa oloaika ei ole tiedossa, valitaan lisätiedon vaihtoehdoista ? (=ei tiedossa). Jos lisätietoja ei tallenneta osastolla järjestelmään, osaston näytteenottaja merkitsee tiedot tarrakorteille ja laboratorion näytteen vastaanottaja lisää/muuttaa näytteen tiedot atk:lle.

Välineet

Virtsanäytteenottotyyny Euron (Medeco BV, tuotenro 310019)
Muovipikari 200 ml
BD Vacutainer™ -siirtoadapteri (tuotenro 364940)
Virtsaputki BD lisäaineeton, 11 ml, pyöreäpohjainen, Hemogard™ -korkki (tuotenro 364915)
Virtsaputki BD säilöntäaineellinen, 10 ml (tuotenro 364955) tai 4 ml (tuotenro 364958)

Näytteenotto

- Näytteenottaja pesee ja desinfioi kätensä ja pukee käsineet.
Lapsen virtsa-aukon suu ja vaipan sisään jäävä ihoalue pestään huolellisesti lämpimällä vedellä tai lämpimään veteen kastetuilla taitoksilla. Saippuaa ja desinfioivia aineita ei käytetä. Iho kuivataan huolellisesti.
- Virtsatyyny liimataan vaipan nurjalle puolelle. Vaippa puetaan lapselle nurin päin, muoviosa virtsatyynyineen sisään päin niin, että virtsasuihku osuu virtsatyynyn keskelle.
- Tarrakorttiin merkitään kellonaika, jolloin tyyny on asetettu paikoilleen. Näytteen tuloa tyynyyn tarkkaillaan 10 minuutin välein. Jos näytettä ei ole saatu puolen tunnin kuluessa tyynyn laitosta, pesu toistetaan ja asetetaan uusi tyyny.
- Näyte olisi saatava viivytyksettä, koska bakteeriviljelytulos huononee ihokontaminaation vuoksi.

si. On tärkeää, että heti kun virtsa on tullut tyynyyn, tyyny poistetaan iholta ja näyte imetään tyynystä ennen kuin se imeytyy laajalle alueelle tyynyä. Jos näytteeseen joutuu vähänkin ulostetta, tyyny näytteineen heitetään pois ja aloitetaan näytteenotto jonkin ajan kuluttua uudelleen alusta.

5. Kun virtsa on tullut tyynyyn, tyyny irrotetaan vaipasta ja laitetaan muovipikariin näytepuoli ylöspäin. Näyte on siirrettävä tyynystä pikaisesti näytepurkkiin.

Näytteen siirto näyteputkiin

Näyteputki ja näytemäärä (ks. erillinen ohjetaulu)

		<u>Näyteputki</u>	<u>Putkeen otettava virtsamäärä</u>
1881	U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	10 – 11 ml (vähintään 2,5 ml)
1155	U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	4 ml (vähintään 2,5 ml) tai 10 ml (vähintään 6 ml)

Näytteen siirto virtsatyynystä näyteputkiin

Ruiskulla vedetään useita kertoja tyynyn märästä kohdasta ja pyritään saamaan vähintään 3 ml virtsaa näytteenottoasetissä mukana olevaan näytepurkkiin. Näyte sekoitetaan ja siirretään virtsanäyteputkeen/-putkiin.

Virtsanäyte siirretään vakuumitekniikalla virtsanäyteputkiin siirtoadapterin avulla, jos mahdollista. Vakuuminäyteputkien korkkeja ei saa avata, koska näyteputket ovat alipaineistettuja. Pitäen adapterin alapäätä koko ajan näytteessä, näyteputken korkki painetaan adapterin yläosaan. Putken annetaan täyttyä ja tilalle vaihdetaan toinen putki. Täytetään kummallekin tutkimukselle oma putki, jos näytettä on riittävästi. Jos näytettä on vähän, näyte siirretään säilöntäaineelliseen putkeen. Säilöntäaineellista putkea sekoitetaan kääntelemällä 8 - 10 kertaa ylösalaisin. Vaihtoehtoisesti pieni näytemäärä voidaan siirtää lisäaineettomaan putkeen, jos näyte voidaan toimittaa puolen tunnin kuluessa analysoitavaksi.

Näyteputkien merkitseminen

Putkiin kiinnitetään pystysuunnassa henkilötietotarrat, etiketin yläreunasta alaspäin, viivakoodin lukusuunta ylhäältä alas. Jos on pyydetty kemiallinen seula ja bakteeriviljely, ja näytettä saadaan vain yhteen putkeen, putkeen liimataan molempien tutkimusten tarrat poikittain.

Näytteen säilyvyys

		<u>Näyteputki</u>	<u>Näytteen säilyvyys</u>
1881	U -Kemseul	BD lisäaineeton putki	8 tuntia huoneenlämmössä (1 vrk jääkaapissa)
1155	U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	1 vrk huoneenlämmössä (3 vrk jääkaapissa)

Jos U -BaktVi -tutkimukset otetaan säilöntäaineettomaan putkeen, näytteet on jäädytettävä heti jääkaappilämpötilaan ja toimitettava mahdollisimman nopeasti laboratorioon. U -BaktVi on tutkittava kylmässä säilytetystä, säilöntäaineettomasta putkesta 24 tunnin kuluessa.